

PATVIRTINTA
Kauno Martyno Mažvydo progimnazijos
direktorius 2019 m. birželio 7 d.
įsakymu Nr.V-45

**KAUNO MARTYNO MAŽVYDO PROGIMNAZIJOS
SOCIALINIO-PILIE TINIO UGDYMO PROGRAMA
2019/2020 m. m.**

1. Situacijos analizė

Kauno Martyno Mažvydo progimnazijoje buvo sėkmingai įgyvendinta 2018/2019 metų socialinio-pilietinio ugdymo programa, kuri yra neatsiejama pagrindinio ugdymo pakopos mokinių bendrojo ugdymo dalis. Mokiniai buvo mokomi dalyvauti bei bendradarbiauti visuomenėje, kurioje jie gyvena ir dirba. Socialinę ir pilietinę mokinių brandą skatino visos mokyklos bendruomenės gyvenimas. Situacijos analizėje apžvelgiami svarbiausi socialinio-pilietinio ugdymo renginiai per mokslo metus:

1. Dalyvauta miesto ir respublikos renginiuose, skirtuose socialiniam-pilietiniam mokinių ugdymui (pvz., respublikiniame rašinių konkurse „Gyvybė – dovana, branginkime ją“ (I vieta); nacionaliniame mokinių pranešimų konkurse „Lietuvos vaikų balsas“ (organizacijos „Gelbėkit vaikus“ prizas ir II vieta); projekte „Giminės medis“; antikorupcijos konkurse „Būk sąžiningas“ (I vieta); respublikiniame rašinio konkurse „Kaip supranti žodžius: „Taikos vėliava kviečia kurti grožį“?; kūrybinių darbų konkurse „Kaunas – mano miestas“ ir kt.)

2. Dalyvauta ekskursijose ir edukacinėse programose, skirtose socialiniam-pilietiniam mokinių ugdymui (Išvykos į edukacinius užsiėmimus Karo, Švietimo, Kauno miesto, IX forto ir kt. muziejus).

3. Konferencijose ir metodiniuose posėdžiuose mokytojai skaitė pranešimus socialinio-pilietinio ugdymo temomis;

4. Išleisti lankstinukai tėvams, parengti stendiniai pranešimai mokyklos bendruomenei.

5. Rengti ir įgyvendinti projektai, susiję su socialiniu-pilietiniu mokinių ugdymu (pvz., Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuoti edukaciniai projektai „Moterys, kūrusios ir kuriančios valstybę“, „Juozas Tumas Vaižgantas kitaip“ ir kt.).

6. Mokykloje organizuoti renginiai, orientuoti į socialinį-pilietinį mokinių ugdymą (pvz., XIII-asis Kauno apskrities moksleivių patriotinių dainų konkursas, skirtas Lietuvos kariuomenės dienai paminėti; Tarptautinė antikorupcijos diena; pilietinė akcija žydų genocido dienai paminėti „Atminties kelias; pilietinė akcija „Tolerancijos raktai“; pilietinė akcija „Atmintis gyva, nes

liudija“; Advento poezijos skaitymai „Žodžių varpeliai“; Vasario 16-osios šventė „Mylėkim žmogų ir gimtinę“; pilietinė akcija Vilties ir gedulo dienai „Tremties vaikų žaislai“; labdaros ir paramos akcija „Gerumas mus vienija“; veiksmo savaitė „Be patyčių“, Padėkos tėvams šventė; Pasaulinė psichikos sveikatos diena; Tarptautinė nerūkymo diena ir kt.)

7. Organizuota 15 edukacinių dienų, skirtų pažintinei veiklai šiomis temomis: karjeros ugdymas, sveika gyvensena, fizinis aktyvumas, aplinkosauga, ekologija, socialinė veikla ir kt.

(Visos priemonės konkrečiai išvardintos mokyklos metodinės veiklos 2018-2019 m.m. ataskaitoje).

2. Tikslas

Ugdyti mokinių gebėjimus aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, bendrauti ir bendradarbiauti, rūpintis gamta ir žmogumi bei siekti sau ir visuomenei svarbių tikslų įgyvendinimo, pilietinę savimonę grindžiant demokratinėmis ir kultūrinėmis tautos vertybėmis.

3. Uždaviniai

Siekiant socialinio-pilietinio ugdymo tikslo, mokiniai:

- mokosi suprasti istorinę Lietuvos, Europos ir pasaulio raidą bei gamtinės aplinkos ir žmogaus gyvenimo sąlygų regioninius skirtumus;
- išskiria aktualias visuomenės gyvenimo problemas bei vertina jas ir bando spręsti iš asmeninės, gyvenamosios vietovės, nacionalinės, akademinės, pliuralistinės ir globalinės perspektyvos, atsakingai ir aktyviai dalyvauja mokyklos ir vietos bendruomenės gyvenime;
- įvairiose gyvenimo srityse savo veiklą grindžia humanizmo ir demokratijos vertybėmis, savitarpio supratimu, tarimosi ir susitarimo dvasia, tolerancija, jaučia pagarbą savo tautos tradicijoms, kultūros paveldui bei gamtinei aplinkai ir siekia visa tai saugoti ir plėtoti, kritiškai vertinti dabartiniame pasaulyje vykstančius politinius, socialinius ir kultūrinius reiškinius bei susikurti tinkamą požiūrį į darnią gamtos, asmens ir visuomenės raidą.

4. Struktūra, principai, būdai

Socialinis-pilietinis ugdymas vykdomas per formaliojo, neformaliojo ugdymo užsiėmimus, auklėjamąją (klasės vadovo) veiklą ir popamokinius renginius, orientuotus į socialinių-pilietinių mokinių kompetencijų vystymą.

Formalus socialinis-pilietinis ugdymas mūsų mokyklos pagrindinėje pakopoje grindžiamas šiais mokomaisiais dalykais: tikyba, etika, lietuvių kalba, istorija, biologija, pilietiškumo pagrindų kursu ir kūno kultūra.

5-6 klasėse mokiniai mokosi tikybos, etikos, lietuvių kalbos, istorijos ir kūno kultūros. Į istorijos dalyką integruojamas pilietinis ugdymas. 5 klasėje mokiniai įgyja žinių ir gebėjimų mokydami Lietuvos istorijos bei kursą „Gamta ir žmogus“.

7–8 klasėse mokiniai mokosi visų minėtų dalykų, išskyrus pilietiškumo pagrindų kurso.

Mokydami socialinio-pilietinio ugdymo dalykų, mokiniai ne tik įgyja žinių bei gebėjimų, padedančių suprasti gamtinę, socialinę-pilietinę ir kultūrinę aplinką bei joje sėkmingai veikti, bet ir ugdomi bendrieji gebėjimai ir vertybinės nuostatos. Nors mokiniai mokykloje mokosi atskirų socialinio-pilietinio ugdymo dalykų, tačiau visus juos jungia vienodos socialinio-pilietinio ugdymo bendrųjų gebėjimų sritys:

- ✓ Žinių ir supratimo
- ✓ Socialinio-pilietinio dalyvavimo ir bendradarbiavimo
- ✓ Kritinio mąstymo
- ✓ Praktinės veiklos
- ✓ Komunikavimo
- ✓ Mokėjimo mokytis
- ✓ Vertybinių nuostatų

Neformalus socialinis-pilietinis ugdymas mūsų mokyklos pagrindinėje pakopoje grindžiamas neformalaus ugdymo programomis (mokinių taryba, muziejininkų būrelis, žurnalistų, kudirkaičių būreliai, „Atmintis gyva“ ir kt.).

Auklėtojai socialinę-pilietinę veiklą numato kiekvienos klasės veiklos metų programoje.

Socialinė-pilietinė veikla mokiniui, kuris mokosi pagal pagrindinio ugdymo programą, yra privaloma. Jai skiriama 10 valandų (pamokų) per mokslo metus. Socialinė-pilietinė veikla fiksuojama dienyne ir mokiniai savo socialinės-pilietinės veiklos įrodymus kaupia patys mokykloje susitartos formos aplanke (kiekvienas mokinys pildo individualų socialinės-pilietinės veiklos apskaitos lapą ir teikia informaciją auklėtojams). Apie socialinio-pilietinio ugdymo veiklos organizavimą ir vykdymą auklėtojai ataskaitą teikia atsakingai direktorės pavaduotojai ugdymui A. Pukinskienei.

Popamokiniai renginiai, orientuoti į socialinių-pilietinių mokinių kompetencijų vystymą, numatomi socialinio ugdymo programos priemonių plane.

5. Integravimo galimybės

Socialinio-pilietinio ugdymo integruojamoji ašis yra siekis ugdyti sąmoningą ir aktyvų savo tautos ir pilietinės visuomenės narį. Mokydami socialinio-pilietinio ugdymo dalykų bei dalyvaudami mokyklos ir vietos bendruomenės gyvenime, mokiniai skatinami susidaryti visuminį

vaizdą apie pasaulį, kuriame jie gyvena ir veikia; todėl tarp atskirų socialinio-pilietinio ugdymo dalykų turėtų būti išlaikomi glaudūs integraciniai ryšiai. Žinios, gebėjimai bei nuostatos, įgytos mokantis, turėtų padėti mokiniams suvokti iš įvairių pozicijų žmogaus santykį su socialine-pilietine, gamtine bei kultūrine aplinka praeityje bei šiandien; taip pat padėti pagrindus atsakingam gyvenimui ir veiklai demokratinėje visuomenėje. Tad atskiri mokomieji dalykai sudaro socialinio-pilietinio ugdymo pagrindinėje mokykloje ašį, susiejančią į vieną visumą daugelį jauno žmogaus aspektų.

6. Didaktinės nuostatos

Svarbiausia didaktinė socialinio-pilietinio ugdymo kryptis – visapusiškas asmenybės brandinimas.

- Ugdant socialinį-pilietinį sąmoningumą laikomasi vertybių ir veiklos vienybės principo.
- Ugdymo metu taikomi projektiniai, diskusiniai ugdymo metodai, skatinantys tyrinėjimus, interpretacijas, problemų sprendimą.
 - Ugdant siekiama ne tik suteikti mokiniui žinių, bet ir lavinti jo gebėjimus orientuotis šiuolaikinėje informacijos ir technologijų gausoje, siekiant socialinio raštingumo.
 - Ugdymo metu mokiniai skatinami rinkti informaciją iš įvairių šaltinių: žiniasklaidos, socialinės aplinkos, ją kritiškai vertinti ir apibendrinti, jos pagrindu daryti išvadas ir spręsti problemas.
 - Mokiniai mokomi argumentuotai reikšti savo nuomonę, kritiškai vertinti faktus, pateikiamas įvykių ir reiškinių versijas bei požiūrius.
 - Mokiniai skatinami įgytas socialines-pilietines žinias panaudoti kasdieniame gyvenime bei įvairiose nestandartinėse situacijose.
 - Mokinių ugdymas vyksta ne tik klasėje, mokykloje, bet ir už jos ribų, kur patys mokiniai savarankiškai gilinasi į socialinio-pilietinio ugdymo temas bei patys ugdomi socialinius-pilietinius gebėjimus.
 - Socialinis-pilietinis ugdymas glaudžiai siejamas su gyvenimo praktika, todėl ugdymo metu mokiniams pateikiamos užduotys, reikalaujančios pagal jų galimybes nagrinėti svarbiausias šių dienų visuomenės gyvenimo aktualijas bei problemas.

7. Mokymosi aplinka

Plėtojant mokinių socialinius-pilietinius gebėjimus bei žinias svarbu kurti saugią mokymosi aplinką, kurioje tarpusavio mokinių ir mokytojų, mokinių santykiai būtų grindžiami pagarba vienas kitam, atvirumu ir nuoširdumu. Mokymosi aplinkoje turi būti sudarytos vienodos sąlygos visiems

mokiniam, jų socialinei, pilietinei ir kultūrinei saviraiškai. Ji turi skatinti kūrybinę mokinių veiklą, jų savarankiškumą, kritiškumą, formuoti emocinius, vertybinius santykius su kitais žmonėmis ir aplinkiniu pasauliu.

Mokymosi aplinka turi būti pritaikyta įvairių poreikių mokiniams, ji turi būti saugi ir higieniška. Joje turi būti sudaromos galimybės:

- mokiniams bendradarbiauti, dirbti grupelėmis bei bendrai atlikti pavestas užduotis;
- užsiėmimų metu naudotis įvairia informacine medžiaga (sieniniais žemėlapiais, mokomosiomis kompiuterinėmis programomis, internetu, vaizdine medžiaga ir t.t.);
- vykdyti projektinę veiklą, organizuoti įvairias šventes, ypač turinčias kultūrinę vertę;
- vykdyti edukacines išvykas į gamtą, įmones, muziejus ar mokslo ir kt. įstaigas, iš anksto numatant tikslus, su mokiniams aptarus užduotis ir atsiskaitymą;
- dalyvauti vaikų ir jaunimo organizacijose, visuomenei naudingoje, mokyklos bei vietos savivaldos veikloje;
- rekonstruoti praeitį, įsijausti į vieną ar kitą istorinį laikotarpį, jį išgyventi, pasitelkiant įvairius informacijos šaltinius;
- sportinius gabumus ugdyti sveikoje ir saugioje aplinkoje.

8. Priemonių planas (numatomi renginiai)

Eil. Nr.	Renginio pavadinimas	Data	Atsakingi
1.	Lietuvos žydų genocido aukų atminimo diena (<i>pilietinė akcija „Atminties kelias“ – žydų kapų lankymas ir tvarkymas, minėjimo organizavimas</i>)	2019 09 23	A.Pukinskienė, V.Jasulaitienė, klasių auklėtojai
2.	Tarptautinė Mokytojų diena (<i>buvusių mokytojų pagerbimas, šventės mokytojams organizavimas</i>)	2019 10 04	R. Saveiskytė, D.Sperskaitienė, I.Kaklauskienė, V. Savickienė, mokinių taryba
3.	Apleistų kapų lankymo ir tvarkymo akcija „Vėlinių žvakutė“ (<i>Eigulių kapinėse</i>)	2019 10 25	I.Čimžienė, E.Antanavičienė
4.	Tarptautinė tolerancijos diena (<i>išvykos į Kartų namus, vaikų globos namus „Pastogė“, neįgaliųjų namus „Viltis“; pagalba pagal poreikį</i>)	2018 11 16	A.Pukinskienė, V.Jasulaitienė, klasių auklėtojai
5.	Pasaulinė antikorupcijos diena (<i>viktorinos apie antikorupciją organizavimas, lankstinukų ir plakatų gamyba; dalyvavimas miesto akcijoje „Būk sąžiningas“; sąžiningiausios klasės rinkimai</i>)	2019 12 09	A.Pukinskienė, klasių auklėtojai

6.	Kalėdinių renginių savaitė: <i>labdaros paramos akcija socialiai remtinoms šeimoms „Gerumas mus vienija“; dalyvavimas „Maisto banko“ veiklose; Advento bendruomenės popietė „Buvimas drauge – šiluma ir stiprybė“.</i>	2019 12 16-20	A. Pukinskienė, darbo grupė
7.	Pilietinė akcija, skirta Sausio 13-ajai „Atmintis gyva, nes liudija“	2020-01-13	A.Pukinskienė, klasių auklėtojai
8.	Lietuvos Valstybės atkūrimo diena; Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena (<i>minėjimų organizavimas; dainų ir eilėraščių Tėvynei kūrimas; mokyklos puošimas tautine atributika; istorijos projektų rengimas; dalyvavimas miesto renginiuose</i>)	2020 02 16 2020 03 11	A.Pukinskienė, klasių auklėtojai
9.	Tarptautinė gimtosios kalbos diena (<i>renginys „Knyga mano pasaulyje“; lietuvių k. projektų rengimas; knygų mokyklos ir „Vitebsko“ bibliotekose tvarkymas</i>)	2020 02 27	A.Adomaitytė, lituanistai
10.	Žemės diena (<i>aplinkosaugos ir ekologijos projektų rengimas; mokyklos aplinkos tvarkymas; dalyvavimas akcijoje „Kaunas tvarkosi“</i>)	2020 03 20	D.Šickuvienė, E.Vairienė, klasių auklėtojai
11.	Padėkos tėvams diena (<i>renginių organizavimas, projektų „Giminės medis“ rengimas; suvenyrų tėveliams gamyba</i>)	2020-06-04 (1-4 kl.) 2020-06-11 (5-8 kl.)	Z.Venckutė, D.Šickuvienė, darbo grupė

Išvardintų dienų minėjimo formas pasirenka organizatoriai: klasių auklėtojai, dalykų mokytojai, socialinė pedagogė, psichologė. Galima siūlyti ir savo pasirinktas socialinės veiklos temas ir būdus. Sudaromos galimybės mokiniams atlikti socialines-pilietines veiklas savarankiškai, bendradarbiaujant su savivaldos institucijomis ir kt. **Mokiniams socialinės-pilietinės veiklos valandos skaičiuojamos ne už dalyvavimą renginiuose, bet už jų organizavimą.**

9. Socialinės-pilietinės veiklos organizavimo modelis.

Klasės	5	6	7	8
Valandos per mokslo metus	10 val.	10 val.	10 val.	10 val.
Veiklos pobūdis	Veikla mokyklos bendruomenėje		Dalyvavimas mokyklos savivaldos, vietos bendruomenės ir jaunimo organizacijų veikloje	
Vertinimas	Socialinės-pilietinės veiklos įrodymų kaupimas, įgytų praktinių pilietinio			

	dalyvavimo gebėjimų įsivertinimas ir pažangos sekimas (patirties ir rezultatų) panaudojant socialinės-pilietinės veiklos aplanką.
Atsakingi asmenys	Socialinė pedagogė, klasės auklėtojai, dalykų mokytojai ir kuruojanti pilietinę-socialinę veiklą direktoriaus pavaduotoja ugdymui.

10. Laukiamas rezultatas

Tikimasi, jog pagrindinėje mokykloje mokiniai įgis supratimą apie žmonių gyvenimą demokratinėje visuomenėje, gamtos ir žmogaus savitarpio ryšius, istorinį bei kultūrinį žmonijos ir lietuvių tautos palikimą;

išsiugdys gebėjimus aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, bendrauti ir bendradarbiauti bei siekti savo ir visuomenei svarbių tikslų įgyvendinimo;

susidarys tautinę ir pilietinę savimonę, grindžiamą demokratinėmis ir kultūrinėmis tautos vertybėmis.

Direktorės pavaduotoja ugdymui

Auksė Pukinskienė